

wij het probleem bij de bron aan te pakken en voor meer bewustwording te zorgen: wat er niet inkomt hoeven wij er ook niet uit te halen.”

Het balletje voor het milieuvriendelijk voorschrijven ging rollen op een verjaardagsfeest. Spijkervet raakte daar aan de praat met een huisarts van huisartspraktijk Spectrum. Ze spraken af om het onderwerp ter sprake te brengen tijdens het reguliere farmaco-therapeutisch overleg van huisartsen en apothekers. Voor huisarts Dam was dat een eyeopener: “Ik wist wel dat radioactieve stoffen die voor ziekenhuisonderzoeken worden gebruikt en chemotherapeutica slecht zijn voor het milieu, maar dat wat ik dagelijks voorschrijf ook schadelijk kan zijn, was voor mij echt nieuw.”

Dus besloten de huisartsen in Meppel om hun handtekening gedurende een proefperiode eens onder een ander recept te zetten. Dam: “Patiënten moeten natuurlijk niet het gevoel krijgen dat hun gezondheid in het geding is. Dus hebben we via lokale media en folders uitgelegd waarom we dit doen en dat het andere middel net zo goed werkt. Hierdoor zeiden sommige patiënten met rugklachten al uit zichzelf: ‘Doe mij maar geen diclofenac,

maar naproxen.’” Naast de huisartsen roept waterschap WDODelta ook de hulp in van ziekenhuizen.

Spijkervet: “Patiënten die een CT-scan moeten ondergaan, krijgen van te voren contrastmiddelen toegediend. Samen met het Drentse Ziekenhuis hebben we onderzocht of die patiënten bereid zijn om na afloop van de CT-scan in een plaszak te plassen en die in de grijze afvalcontainer te doen. De resultaten waren positief. Als je het waarom goed uitlegt, vinden veel patiënten het geen enkel probleem om een paar keer in een plaszak te plassen.”

Microplastics

WDODelta experimenteerde, samen met de Isala-kliniek in Zwolle, ook met een aparte waterzuiveringsinstallatie voor het water van toiletten. Spijkervet: “De proef was geslaagd maar het blijkt wel enorm kostbaar. Omdat zo’n 90 procent van de medicijnresten via huishoudens in het rioolwater terecht komt en maar 10 procent via ziekenhuizen lijkt het ons zinniger om dit probleem via huishoudens aan te pakken. De huisarts is daarvoor een goed middel, maar consumenten zouden zelf ook

bewustere keuzes kunnen maken. Naast medicijnresten zijn ook andere schadelijke stoffen zoals microplastics, lastig uit het rioolwater te filteren. Die zitten onder andere in tandpasta en shampoo. Het zou al veel helpen als consumenten een milieuvriendelijker alternatief kopen.”

Intussen heeft het Drentse initiatief navolging gekregen. Zo is het onderwerp ook besproken op farmaco-therapeutische overleggen in Flevoland, Utrecht en Brabant en op verschillende watercongressen. Dam en zijn collega’s zoeken inmiddels naar meer manieren om groener te werken.

“Mensen met een ontsteking geef ik weleens een prik met lidocaïne, een verdovingsmiddel dat schadelijk is voor het milieu. Vroeger spoot ik de vloeistof die ik overhad in de wasbak, nu gooi ik de rest in de prullenbak. Als het met het restafval wordt verbrand, is het namelijk minder milieubelastend.”

Er is volgens hem van overheidswege ook nog winst te boeken. “Sommige apothekers moeten de gemeente betalen om medicijnen te laten vernietigen. Dat beleid verschilt per gemeente. Zo stimuleer je apothekers niet om oude medicijnen in te zamelen.”

MILIEUNORMEN VOOR MEDICIJNEN NODIG

Hoewel pijnstiller naproxen makkelijker uit het rioolwater te zuiveren is, wil dit niet per se zeggen dat het middel minder milieubelastend is dan diclofenac. In het vorige maand verschenen rapport ‘Milieufaweging’ geeft het RIVM aan dat momenteel niet geconcludeerd kan worden welke van de drie pijnstillers (diclofenac, ibuprofen en naproxen) het minst schadelijk is voor het milieu. Dit komt vooral doordat de nu bekende milieunormen voor deze stoffen gebaseerd zijn op verschillende studies. Het RIVM beveelt dan ook aan om eenduidige normen voor geneesmiddelen te ontwikkelen waarin naast zaken als werkzaamheid en veiligheid ook milieuaspecten meegewogen worden.